

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

09.12.2013 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

Телевизия България Он Еър

✓ Васил Велев: Приходната част в бюджет 2014 е напрегната, но изпълнима

Очакванията на АИКБ за 2013 са за свиване на дефицита в резултат на по-малкото приходи и разходи.

Приходната част в бюджета за следващата година е напрегната, но изпълнима, коментира в ефира на Bulgaria On Air председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев. Той допълни, че прогнозата на АИКБ за ръста на БВП през 2014 е в рамките на 1.3- 1.5%, но и 1.8% е постижим „при благоприятно стечение на обстоятелствата на външните пазари“ и при продължаване на политиката по стимулиране на потреблението и на облекчаване на бизнеса. Програмата в данъчната част е доста амбициозна, коментира още Велев.

„Най- голям ръст се очаква по отношение на приходите от ДДС, ако се спазят заложените политики- при насрещно начисляване на ДДС при зърнени и технически култури, при добър контрол при предвижването на стоки с повишен фискален риск и т.н.“ подчерта председателят на АИКБ. По отношение на постъпленията от акцизи Велев коментира, че по-добри резултати може да се очакват при по-успешно справяне с контрабандата.

Очакванията на АИКБ за тази година са за известно свиване на дефицита, „което може да се случи при по-малко разходи и но при по-малко приходи“, подчерта Велев. Той допълни още, че очевидно няма да станем свидетели на ръстове от преди 2008 и е добре да не ги очакваме.

dnes.bg

✓ Приходната част в Бюджет 2014 е изпълнима, смята Васил Велев

Приходната част в бюджета за следващата година е напрегната, но изпълнима, коментира в ефира на Bulgaria On Air председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев.

Той допълни, че прогнозата на АИКБ за ръста на БВП през 2014 е в рамките на 1.3- 1.5%, но и 1.8% е постижим „при благоприятно стечение на обстоятелствата на външните пазари“ и при продължаване на политиката по стимулиране на потреблението и на облекчаване на бизнеса.

Програмата в данъчната част е доста амбициозна, коментира още Велев.

„Най-голям ръст се очаква по отношение на приходите от ДДС, ако се спазят заложените политики - при насрещно начисляване на ДДС при зърнени и технически култури, при добър контрол при предвижването на стоки с повишен фискален риск и т.н.“, подчерта председателят на АИКБ. По отношение на постъпленията от акцизи Велев коментира, че по-добри резултати може да се очакват при по-успешно справяне с контрабандата.

Очакванията на АИКБ за тази година са за известно свиване на дефицита, „което може да се случи при по-малко разходи, но и при по-малко приходи“, подчерта Велев. Той допълни още, че очевидно няма да станем свидетели на ръстове от преди 2008 г. и е добре да не ги очакваме.

Вестник Дума

✓ Васил Велев: Регламентите на ЕК задушават бизнеса в Европа

Регламентите и нагласите в Европейския съюз гонят индустрията. Това заяви председателят на Асоциацията на индустриалния капитал Васил Велев в "Студио БГНЕС" вчера. Производството не може да отговори на изключително високите изисквания, които се налагат в ЕС, каза Василев и даде за пример непосилните задачи със съкращаването на вредните емисии за изключително кратък период. "В резултат на тази политика цели производства се изнесоха на други континенти, защото не можахме да ги осъществяват, иначе трябваше да затворят врати", заяви Велев и подчерта, че даже Европа да изпълни изискванията за вредните емисии, това ще доведе до тяхното намаляване с едва 2%, но ще се унищожи индустрията. А в САЩ и Китай, които не преследват тези амбициозни цели, тези производства се развиват, добави Велев.

Според него Европейската комисия тежи като камък на ЕС, защото бълва регламенти и директиви, които задушават бизнеса в Европа. "Ние, европейците, ще спрем да продаваме все повече неща, а вместо нас това ще го правят китайците", констатира Велев. "Лисабонската стратегия много прилича на някое решение на конгрес на БКП. На европейците им трябва време, за да го осъзнаят. Ще развиваме икономика на знанието, с кого? Не трябва ли наред с високоразвитите индустрии да развиваме и такива, които ще дават работа на многобройната маса от нискоквалифицирани хора", попита риторично той.

Според него е рухнал митът, че Китай ще произвежда стоките, а ЕС и САЩ ще им предоставим иновации и капитали и така ще запазят водещата си позиция в света. Производството поражда след себе си иновации, каза Велев.

[БГ Предприемач](#)

✓ Реиндустриализацията на Европа – мит или реалност

Дебат „Реиндустриализацията на Европа – мит или реалност: Предизвикателства пред българската икономика“, установи, че реалният производствен сектор има потенциал за развитие

Българската индустрия има сериозен потенциал за създаването на устойчиви работни места. Необходими са обединените усилия на държава и бизнес за формулиране и провеждане на политика за системно насърчаване на реалното производство, така че да се ползват по-добре силните ни страни – разнообразни сектори, развита сервисна и търговска мрежа, развита инфраструктура, правилно образование за формиране и развитие на вериги на стойността.

Зад този основен извод се обединиха участниците в дебата „Реиндустриализацията на Европа – мит или реалност: Предизвикателства пред българската икономика“, организиран съвместно от Асоциация на индустриалния капитал в България и Българска асоциация на електротехниката и електрониката. В дискусиите взеха участие Анри Малос (председател на Европейския икономически и социален комитет), Хасан Адемов (министър на труда и социалната политика), Анелия Клисарова (министър на образованието и науката), Васил Велев (председател на УС на АИКБ), Петър Кънев (Комисия по икономическа политика и тризън, 42-ро Народно събрание), както и други важни гости.

Подробно бяха обсъдени приоритетите при насърчаването на реалния производствен сектор, като акцент беше поставен върху насочване на вниманието не само върху високотехнологичните сектори, но и върху трудоемки традиционни български индустрии, създаващи голям брой работни места: шивашка, конфекция, дървообработване, мебели, хранително-вкусова промишленост, селскостопанство, туризъм и т.н.

Основните предизвикателства, за посрещането на които държава и бизнес ще обединят усилията си, са: повишаване на ролята на предприемачеството и повишаване на обществената информираност за ролята на предприемачите, намаляване на административните бариери пред бизнеса, начини за привличане на инвестиции към реалния производствен сектор, осигуряването на кадри с техническо и инженерно образование и прецизиране на учебните програми и профилиране на младите хора към специалности и професии с потенциал за реализация.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Труд](#)

✓ Искра Михайлова: Системни грешки спряха парите за екология

- Госпожо Михайлова, какви проблеми откри ЕК в програмата „Околна среда“, за да спре плащанията по нея?

- Констатирани са няколко типа нарушения в обществени поръчки. Първото е смесването на критериите за подбор и оценка на кандидатите. Това го имаше и като недостатък в предишно писмо от Брюксел за проекти от 2008 и 2009 г., заради което имахме наложени финансови корекции.

Това е симптоматичен проблем. След като веднъж е открит такъв пропуск, той се констатира отново през 2010, 2011 и 2012 г. Той си стои и това е една от причините да се вземе крайната мярка със спирането на плащанията.

Вторият недостатък е нерегламентирано съкращаване на сроковете за подаване на оферти. И този проблем е констатиран и по-рано - в одит от 2012 г. Отново повтаряне на грешката. Това дава яснота защо изведнъж ЕК реши да постъпи така. Всъщност не е съвсем изведнъж. Хората са го констатирали веднъж, втори, трети път.

Третият проблем е забавяне на вземането на решение за обявяване на победителите в поръчки. Четвъртият пропуск е, че в някои от обществените поръчки се поставя условие кандидатите да членуват в български организации като БТПП и БСК. Това е дискриминационно изискване.

Заради тези пропуски и защото управляващият орган на програмата (дирекция в екоминистерството - б.а.) не е идентифицирал нито един от тях, ЕК спира временно възстановяването на искания за плащания.

- Ясно ли е по кои точно проекти са открити нарушенията, които изброихте?

- Още не сме получили доклада за одита, който бе през септември. Знаем кои проекти са разглеждани, имаме догадки, но мога да коментирам, когато получим документа.

- Доколкото знам, са проверени 4 проекта. На тях специално ще им бъдат ли наложени санкции и в какъв размер?

- Редно е да им бъдат наложени финансови корекции. Но тъй като те са случайно избрани и има повтаряемост на грешките, ЕК ни дава няколко насоки за действие.

Първата е подобряване на системите за управление и контрол на управляващия орган. Втората препоръка е да се наложи финансова корекция. Единият вариант за определянето е да направим преглед на всички 80 проекта от периода 2010-2013 г. и да санкционираме тези, при които открием грешки. Вторият вариант е да направим извадка например от 15 проекта, да проверим каква е повтаряемостта на грешките при тях и да вземем решение за хоризонтална корекция, която ще засегне всички проекти (намаляване на бюджета на всички 80 проекта с един и същ процент - б.а.).

- Кой вариант ще изберете?

- Първият - проверка на всички 80 проекта, отнема повече време, но е по-точен. Той гарантира, че никой няма да плаща, ако е бил изряден. Вторият вариант обаче може да се случи по-бързо. При него корекцията се поема от държавата и след това тя си възстановява средствата от нарушителите. Той също има предимства, защото ускорява процесите и ще даде

по-голяма яснота по изпълнението на програмата до края на 2015 г. До голяма степен изборът между двата варианта ще зависи от това кой е по-ясно разпознаваем от Брюксел като санкция. Имах среща с представител на генерална дирекция "Околна среда" на ЕК и за тях корекцията на всички бюджети е по-приемливият вариант. Тази седмица ще имаме пълна яснота кой избираме.

- Значи е по-вероятно да бъдат намалени парите по всички проекти.

- Да, това е по-вероятната алтернатива.

- Процентът на санкцията зависи от грешките, които евентуално ще откриете, но все пак какъв може да е той?

- На "Околна среда" през 2011 г. е налагана такава корекция от българския одитен орган в рамките на 5%, за други програми е бил 10%. Но за този вариант трябва да имаме ясни критерии как ще подберем проектите, които да бъдат проверени. Трябва да има равнопоставеност между проектите на общините и тези на структурите на министерството.

- А кой ще хване грешките, при положение че досега не са хванати, а ЕК се съмнява в системата за контрол в министерството?

- Основната тежест ще падне пак на управляващия и на одитирация орган, който е към Министерството на финансите. Обсъждаме варианта да каним външни експерти, които да се включат от одита.

- Казахте, че управляващият орган не е хванал грешките, установени от ЕК, но последващият контрол - одитният орган, открил ли ги е?

- Не.

- Защо тогава в писмото на ЕК се казва, че управляващият орган не работи добре, а работата на одиторите е задоволителна?

- Защото те са уловили грешки в други проекти. Пропуснали са точно тези четири проекта, но хващат нередности и налагат финансови корекции за други. Те са давали предложения за санкции, които са отхвърляни от управляващия орган. Някои от тях се основават на сериозни нарушения като неправомерно отстраняване на кандидатите и въпреки това санкция не е имало.

- Как си обяснявате това, при положение че "Околна среда" е програмата, по която до момента има наложени най-големи санкции като абсолютна сума?

- Първата причина е, че е бил прилаган принцип, който се оспорва от ЕК. При него се казва, че има грешка, но тя не се отразява финансово на интереса на общността. Според Брюксел такава преценка не може да се прави. Има нарушение - има и санкция. Спорим с колегите от ГЕРБ, които твърдят, че този принцип трябва да се спазва.

- А смятате ли, че решенията невинаги да не се налагат санкции се дължат на притеснението, че те изправят част от общините пред фалит?

- Не. Мисля, че решението е продиктувано от съвсем други съображения. Категорично съм убедена в професионализма на колегите от ЕК, защото те последователно през годините са констатирали едни и същи грешки и спират програмата.

- Няма ли общините съвсем да се изплашат, като им наложите такава глоба и да спрат да кандидатстват?

- Мотивацията за изпълнение на качествени проекти е много висока, защото това е свързано с очакванията на гражданите. Да се откажеш от европейско финансиране е възможно, но е твърде луксозно. А и тук не става дума за свръхизисквания, а за спазване на ясни правила. А що се отнася до вече наложените и бъдещите финансови корекции е възможно да се търсят варианти държавата да подкрепи общините за погасяването им. Защото местните власти не са били сами в процеса - проверявани са от различни органи. Отговорността може да бъде споделена и затова мисля, че налагането на обща санкция е по-приемливият вариант.

- Имаше идея за безлихвени заеми.

- Да, ще търсим такава форма.

- След като обществените поръчки са системен проблем, как точно ще го решите? Защото сега може да се платят глоби и след една година отново да се върнем на изходна позиция.

- Това ще се реши със засиления контрол. Смисълът на санкциите е, че нередностите се наказват финансово. Проектът не се спира, целите му трябва да се изпълнят.

- Каква е причината за пропуските в самото министерство?

- В министерството това ще се коригира с промяна на организацията на управляващия орган. В момента има и управляващ орган, и междинно звено, които си прехвърлят функции. Това, че си пишат писма и те пътуват месец от единия до другия етаж, е най-малкият проблем. Но те дават различни сигнали към общините и ведомствата с проекти. Затова ще влеем междинното звено в управляващия орган.

- Колко хора проверяват десетките страници документи по търговете?

- 15 души, но ще мобилизираме още сили.

- Ще смените ли шефовете на управляващия орган и на междинното звено - Малина Крумова и Йоана Христова?

- Очаквам предложение от зам.-министъра, който отговаря за програмата (Дин Онбаши - б.а.), и ще искам решение на дисциплинарния съвет дали директорите на двете структури са изпълнили задълженията си. Когато ти напишат от ЕК, че не е идентифициран нито един проблем, е лош знак.

- Вие лично смятате ли, че те не са си свършили работата?

- Можело е проблемите да бъдат решени още през 2011-2012 г. Тогава е имало ясни сигнали за тях, но работата е продължила по същия начин. Убедена съм, че ако беше реагирано адекватно тогава, нямаше да се сблъскаме с този проблем сега. И го казвам професионално, а не като политик.

- Екоминистерството ще успее ли да плати санкциите, които ще му бъдат наложени по изпълняваните от него европроекти?

- Това е свръх възможностите ни. Влячим една санкция от 1,5 млн. лв. от 2012 г. за изплатени бонуси на служителите в управляващия орган. Може да бъде наложена още една за 6,5 млн. лв. и като прибавим корекциите, които си налагаме сами, стигнахме 1/3 от годишния бюджет на ведомството. Проблемът е много сериозен и считам, че отлагането му е довело до задълбочаване.
- Всичко това препраща към предишното правителство.
- За тази оперативна програма са отговоряли 4 правителства досега. Колегите от ГЕРБ казват, че става дума за проблеми по проекти от 2008 г. Одит на всички тях е правен през 2010 г. Защо не са констатирани грешките, защо не са поправени?
- Можеше ли вашият кабинет да направи нещо, за да не бъдат спрени парите?
- Трудно е да се очаква, че ние бихме могли да променим поръчки от 2010 - 2012 г.
- Но можехте ли да смекчите решението на ЕК с "тихата дипломация"?
- Не. Ние сме уникални в едно - и до момента не сме получили доклада от одита, който се случи през септември и доведе до спиране на парите. Решението за замразяване на плащанията дойде преди него. Т.е. основанията са били, че нещата се повтарят.
- А публичното говорене от страна на вицепремиер цяла седмица, че администрацията у нас не се справя, не беше ли катализатор на решението на ЕК?
- Не. Решенията на ЕК не се вземат за седмица.

[Вестник Капитал Daily](#)

✓ ЕС затяга митническия контрол срещу фалшификатите

Нов Регламент осигурява по-надеждна защита срещу вноса на пиратски стоки и по-облекчени процедури за унищожаването им

След продължително обществено обсъждане през юни тази година най-сетне беше одобрен новият Регламент (ЕС) № 608/2013 на Европейския парламент и на Съвета относно защитата на правата върху интелектуалната собственост, осъществявана от митническите органи. Той ще се прилага от 01.01.2014 г., като отменя сега действащия Регламент (ЕО) № 1383/2003. Целта на новата правна уредба е да преодолее редица недостатъци на сегашния режим, като разшири правомощията на митническите органи да задържат на външните граници на ЕС стоки, за които се подозира, че са фалшиви или пиратски. Регламентът създава доста по-детайлна правна рамка, като тук ще отбележим по-важните изменения в сравнение със стария режим.

По-широк обхват

Промените разширяват кръга на правата, за които може да се иска предприемане на мерки за граничен контрол - добавени са права върху търговско наименование, полезен модел и др. Регламентът обаче запазва досегашното правило, че няма да се прилага по отношение на стоки, предмет на "незаконна паралелна търговия" (оригинални стоки, които се пускат за пръв път на пазара в ЕС без съгласието на правоприетеля), както и във връзка с оригинални стоки, произведени от лице, упълномощено от притежателя на правото, но в превишение на договорените количествени ограничения. Мотивите за това решение са свързани с ограничените ресурси - приема се, че не е целесъобразно митническите органи да съсредоточават усилията си за борба с тези нарушения. Остава непроменено и положението, че стоки с нетърговски характер, съдържащи се в личния багаж на пътниците, са изключени от системата на граничен контрол.

Новият регламент разширява и кръга на лицата, които могат да подадат молба за намеса на митническите органи. Това вече са не само притежателите на права на интелектуална собственост, но и лица, получили разрешение да ги ползват и да водят дела за защитата им (напр. лицензополучател на изключителна лицензия за използване на дадена марка на територията на България).

Опростена процедура

Най-добрата новина за притежателите на права на интелектуална собственост, които търсят намеса на митниците в България, е задължителното въвеждане на т.нар. опростена процедура за бързо унищожаване на задържани стоки. Подобна процедура се предвиждаше и от отменения Регламент 1383/2003 г., но въвеждането ѝ в националните законодателства беше предоставено на преценката на отделните държави членки. До този момент България беше една от малкото членки на ЕС, чието законодателство не предвиждаше опростена процедура за унищожаване. Поради това във връзка с всяко задържане на фалшиви стоки правоприетелят бяха задължени в кратък срок да започнат гражданско или наказателно производство с цел да се установи, че правата им са нарушени. Този процедурен ред значително забавяше унищожаването и беше изключително неизгоден икономически в случаите на задържания на малки количества фалшиви стоки. Това стана и основната причина органите на прокуратурата да бъдат ненужно засипвани със сигнали за разследване на престъпления срещу интелектуалната собственост по повод задържането и на най-малките пратки, а митническите складове от години да са препълнени с фалшиви стоки, които чакат издаването на съответните актове за унищожаване.

Нововъведената задължителна опростена процедура е значително по-бърза и икономична, защото предвижда, че задържаните стоки могат да бъдат унищожени и без да се започва съдебно производство за установяване на нарушение, ако притежателят на правото е потвърдил, че стоките са фалшиви и желае да бъдат унищожени, и деклараторът или държателят на стоките е съгласен с унищожаването. Съгласието на декларатора или държателя на стоките за тяхното унищожаване ще се предполага винаги когато той изрично не се е противопоставил на унищожаването в определения в регламента срок от десет работни дни. Несъмнено тази законова презумпция за съгласие представлява огромно облекчение за притежателите на правата, тъй като вече няма да им се налага да водят дела, за да обосноват

унищожаването на задържани фалшиви стоки, които и без това са изоставени от собствениците им. Само ако собственикът на стоките изрично се противопостави на унищожаването, титулярят на правата ще трябва да установи нарушението по предвидения в закона ред.

Специален подход към малките пратки

Отново с цел свеждане до минимум на административната тежест, новият регламент предвижда и специална процедура за унищожаване на стоки в малки пратки. Става въпрос за пощенски или куриерски пратки, които съдържат най-много три артикула или имат общо тегло, по-малко от два килограма. Идеята на тази нова мярка е по ефективен начин да се обхване и разрастващата се интернет търговия с фалшиви и пиратски стоки. Процедурата дава възможност митническите органи, дори без участието на титуляря на правата, да унищожават стоки, транспортирани в малки пратки, за които подозират, че са фалшиви, ако собственикът на стоките не се противопостави в определения за това срок. Тази процедура ще се прилага само ако притежателят на правата е направил предварително общо искане в такъв смисъл в заявлението за митническа намеса.

Запазва се правилото, че всички митнически разходи, свързани със задържането, съхранението и унищожаването на стоките, включително във връзка с малките пратки, са за сметка на титулярите на правата. Очаква се обаче тези разходи да останат в разумни рамки с оглед новите по-облекчени и икономични процедури за унищожаване.

Електронна база данни

Регламентът предвижда и създаването на нова централна електронна база данни (най-късно до 01.01.2015 г.) за обмяна на информация и подобряване на комуникацията между митническите органи на всички държави - членки на ЕС. Макар новата правна уредба да не оправдава изцяло очакванията на правоприоритетелите (извън обхвата на граничен контрол остават паралелният внос и стоките, преминаващи транзитно през ЕС), като цяло се очаква новият регламент да осигури по-надеждна защита срещу вноса на фалшификати в ЕС, и то при облекчени и бързи административни производства. По отношение на България се очаква в резултат на задължителната опростена процедура задържаните фалшификати да бъдат унищожавани в кратки срокове, а правораздавателните органи да бъдат разтоварени от разследването и установяването на такива нарушения.

[Вестник Капитал](#)

✓ Свръхконтролът пречи на добросъвестните данъкоплатци

Данъчните експерти от Deloitte България Георги Саракостов и Питър Весел пред "Капитал"

Правителството заяви, че ще бъде по-експедитивно с възстановяването на ДДС. Има ли наистина такава промяна? Усещат ли го клиентите ви?

Георги Саракостов: Не усещаме рязка промяна. Но има плавно подобрене. И то се усеща не от началото на управлението на това правителство и дори не на предишното. Но ние нямаме наблюдения върху всички фирми. В данъчния комитет на КРИБ например винаги е имало експерти, които се оплакват от забавяне на данъчния кредит. Има и спорове с данъчната администрация, която понякога не изглежда безпристрастна. Принципно погледнато, правителството не трябва да може да влияе на сроковете за възстановяване на ДДС – те са в закона. Конкретно за нашите клиенти мога да кажа, че като цяло кредитът се връща без големи забавяния. Има ги понякога, но това са изключения.

А виждате ли някаква промяна като цяло в отношението на данъчната администрация към бизнеса?

Г.С.: Зависи от периода, за който говорим. През последните месеци не забелязваме особени промени. В сравнение с преди десет години например – да, определено има подобрене.

Тоест дългосрочно тенденцията е позитивна. Но се появяват и нови проблеми. Един от тях е въвеждането на единна данъчно-осигурителна сметка. Все още има големи трудности около работата с нея, особено за компании, които са допусkali грешки в миналото, дори незначителни. За да се изчистят всички грешки, се изискват много усилия. Вероятно средните български компании са понесли сериозно допълнително административно бреме през тази година. Що се отнася до връщането на ДДС, в сравнение с някои други европейски държави ние изглеждаме много по-добре, ако се съди по нашия опит в България.

В сравнение с кои европейски държави?

Г.С.: В сравнение със страните от Южна Европа като цяло. Средиземноморският тип данъчна култура.

Питър Весел: В Холандия например системата е базирана в много по-голяма степен на доверието. Контролът е, след като данъчната администрация е възстановила надвнесения данък, а не както е тук – след ревизия. Така че ДДС се възстановява след около две седмици. Говорим за нормална ситуация. И дори не винаги се извършват проверки.

Докато средиземноморските държави държат да направят предварителна проверка и тя е на всички компании, които искат възстановяване на ДДС. Което е малко неразумно – няма как да провериш всичко. Трябва да бъдат проверявани например нови ситуации, бизнеси със съмнителна история и т.н. Бих казал, че това е по-разумният начин да се правят нещата.

Г.С.: Нека добавя една илюстрация. Имаме клиент, който е обект на ревизия при всяко искане за възстановяване на ДДС. Обикновено данъчната администрация получава цялата информация, която ѝ е нужна и се вижда, че искането е обосновано. Данъкът се възстановява. Но ревизиите продължават. Ако ревизираща една фирма десет пъти на година и е очевидно, че тя не е проблемна и всички насрещни проверки също го показват, е безсмислено да продължаваш по този начин – преди възстановяване на ДДС винаги да има ревизия. Не съм убеден, че това е най-добрият начин за използване на административния ресурс.

Може би до известна степен това се обяснява с по-ниското равнище на корупция...

Г.С.: Много се говори за корупция сред данъчната администрация, но това, което аз виждам в практиката, е различно. Никога не ми е бил искан подкуп, нито пък наш клиент е споделял подобен опит. Това, което пречи, е свръхконтролът върху добросъвестните данъкоплатци. Той не е незаконен, може би не е най-рационалният подход, но не е незаконен. Другото, което забелязвам понякога, е някак едностранчивият начин на водене на ревизии от страна на данъчните инспектори, така че да бъдат събрани максимум данъци от най-добросъвестните. Не през цялото време, но понякога остава впечатлението, че и инспекторът осъзнава, че не прилага закона обективно и безпристрастно, но го прави, защото просто иска да генерира повече приходи за фиска.

Кои от промените в данъчните закони за 2014 г. според вас са добри за бизнеса и кои ще създадат проблеми?

Г.С.: Добре е, че се предвижда ДДС кредит да се възстановява, независимо от това дали е започнала данъчна ревизия. Това е стимул за администрацията да бъде по-ефикасна и да използва ресурсите си по-добре. От друга страна, новото ДДС третиране на лизинга може да намали данъчната предсказуемост за някои големи лизингодатели и клиентите им. Има и промени, касаещи по-специфични сектори, като например търговците на технически култури. Като цяло обаче няма някакво нетно увеличаване на данъчно бреме за икономиката. В контекста на Европа това е добре – много държави повишиха данъците си заради големите бюджетни дефицити. България се представя много добре в този смисъл. Но има и предизвикателства и едно от тях е свързано с въвеждането на режима на касовата отчетност на ДДС, който тепърва ще поражда въпроси от практиката. Спорно е дали ползите за малкия бизнес ще оправдаят допълнителните административни разходи и рискове за НАП и бизнеса.

Извън това - още през 2011 г. няколко чуждестранни и местни бизнес камари изпратиха до министъра на финансите писмо с конкретни предложения за подобрене на данъчната среда в България. Сред тях са въвеждане на механизъм за доброволно оповестяване на грешки или пропуски от страна на данъкоплатците, удължаване на срока за обжалване на ревизионни актове, въвеждане на процедура, която да позволява на данъкоплатците да получават обвързващи становища от администрацията по конкретни данъчни въпроси. Идеята ни беше да предложим данъчна реформа, която да направи бизнес климата в страна по-привлекателен за всички инвеститори. За съжаление нищо оттогава не се е променило. Писмото е актуално и сега.

Това, което бих добавил към него, е към всяка данъчна промяна да има оценка на нейното въздействие. Бих искал да видим законотворци, които са по-фокусирани върху това как дадена данъчна промяна ще въздейства на икономиката в по-дългосрочен план.

Отдавна говорим и за въвеждането на неутрален холдингов режим. Липсва информация например какви са приходите от дивиденди, получавани в България от компании извън ЕС и свързаните с тях данъчни постъпления. Допускам, че не са големи. Не е наличен и анализ какви са загубите за бюджета от данъчно признати разходи, свързани с неуспешни инвестиции на български компании в дъщерни фирми. Например, ако инвестирам в компания извън България, която скоро след това фалира и се ликвидира, първо, аз реално съм изнесъл пари, след това съм получил и данъчно приспадане в България за сумата, която не съм успял да си върна. Дали НАП може да провери какво точно се е случило с всяка губеща инвестиция на българско предприятие в чужбина?

Между първо и второ четене на Закона за бюджет 2014 г. бяха вмъкнати две законови поправки - едната е да се въведе необлагаем минимум по ДОД за доходи до размера на минималната работна заплата, другата е за въвеждане на 20% такса за ВЕИ-сектора. Как ще коментирате такъв тип политика?

Г.С.: Необлагаемият минимум неизбежно усложнява системата и увеличава изкушенията да не се декларира всичко. От чисто експертна гледна точка за предпочитане е сегашният режим, комбиниран с по-диференцирана система за социално подпомагане, така че помощите на държавата да отиват при действително изпадналите в нужда, които нямат друг изход. Що се отнася до 20-процентната такса, трябва да се дефинира услугата, която ще се заплаща с нея. Таксата трябва да съответства на разходите за услугата. Иначе имаме нов данък, който идва като изненада за сектора. Такива съществени мерки е добре да се приемат след задълбочен обществен дебат, а не набързо.

Българската данъчна система е по-проста, отколкото в по-голямата част на Европа. Какво е вашето впечатление от нея – необходимо ли е да се усложни според вас?

П.В.: Това, което виждам в българската система в сравнение с Европа, е, че през последните години страната подобрява позицията си, когато става дума за привличане на чужди инвеститори. Навсякъде в Европа има някакъв данък солидарност – като за доходи над определен лимит се налага допълнителен данък, който може да достигне 50 - 60%. Ако погледнете колко са високи данъците в Западна Европа в сравнение с България, може да си позволите малко несправедливост. Но не залитайте към тези твърде скъпи данъчни системи. Искате ли да плащате 60% данък върху доходите и след това да ви възстановяват ДДС незабавно? Едва ли.

Вижте например Румъния. Касовата отчетност там е въведена, но по напълно погрешен начин. Касовата отчетност трябва да е улеснение за компаниите. В Румъния тя е инструмент за увеличение на приходите и контрол върху малките компании.

Попитаме големи компании, какво мислят те по въпроса - как биха реагирали, ако малък доставчик реши да премине към този режим. И те за съжаление казаха, че просто ще му кажат "дovиждане". Защото за една голяма компания си е голям разход да променя системата на работа и нормалната ѝ реакция ще бъде да спре да работи с този малък доставчик. В Румъния например големите компании не работят с малки, които са на касова отчетност, защото би им се наложило да изградят специална вътрешна информационна система, което те не желаят да правят. Това елиминира малките компании, въпреки че касовата отчетност би трябвало да бъде в тяхна помощ. Но тази помощ би означавало някои рискове да се прехвърлят към държавата, а тя не иска този риск. Това, което фирмите трябва да разберат, е, че ако преминат на касова отчетност, може да създадат напрежение у големите си клиенти. Затова е по-добре да проверят

предварително дали това е мъдро решение. Най-доброто на системата за касова отчетност в България ще е, че тя не е задължителна.

ЕС се стреми към някакъв вид хармонизиране на данъците. Може би това няма да е положително за България, защото ще доближи системата до западния модел и ще я усложни.

П.В.: Ако искате да въведете сложна система, каквато е в Западна Европа, тогава ще са необходими много обучения, автоматизация и инвестиции, преди българските институции да могат да приложат такъв тип правила. А също и много контрол. Могат да се въведат много сложни правила, но ако нямате средствата да ги приложите, не мислете за тях.

Коя европейска данъчна система според вас се справи най-добре по време на кризата и кои имат нужда да правят по-големи промени, за да станат по-ефикасни?

П.В.: Икономиките са в различни фази на развитие и коя е най-добрата система зависи от това къде е икономиката. Нямам добър поглед върху всяка данъчна система в Европа. България обаче се справя сравнително добре, дори на фона на страни като Италия. Но също така и в сравнение например с Румъния, където трябва да чакате 1-2 години за възстановяване на ДДС, а може и изобщо да не го получите заради формални грешки.

Г.С.: В България напоследък прави добро впечатление, че дори когато има забавяне на данъчен кредит, инспекторите като правило казват на засегнатата фирма кога реално може да очаква парите си. Най-добре е, разбира се, да няма забавяне, но ако такова все пак се допусне, по-малкото зло е да се каже, макар и неформално, докога ще е то. От друга страна, за жалост данъчната ни култура неоправдано много разчита на технологии и сякаш подценява нуждата да се изграждат доверие и взаимно уважение в отношенията с данъкоплатците. Например осъществената вече идея всички без изключение касови апарати с фискална памет да са свързани с НАП чрез мобилна връзка звучи модерно, но реалният ѝ ефект дългосрочно не го приемам за положителен. Няма друга държава в ЕС, която да прилага подобна мярка. Представете си българско семейство, което има малък магазин или сергия и отчита всички обороти коректно. Изведнъж държавата го кара да инвестира още няколкостотин лева в апарат, който в този контекст няма как да открие скрити обороти. Дали това семейство ще има усещането, че му е била наложена разумна инвестиция, знаейки, че част от продажбите в брой могат просто да не се отчитат чрез устройството? И дали на определен етап няма да се изкуши и то да стане некоректен данъкоплатец?

П.В.: Нужно е ясно послание от страна на данъчната система, че ако се стремиш да бъдеш коректен, значи си съюзник. Държавата не може да сведе риска до нула. Но всеки риск трябва да бъде използван и управляван за изграждането на доверие. Именно това доверие ще направи страната по-привлекателна. Никой инвеститор не взима решение да инвестира само въз основа на данъчните ставки – всеки ще пита и за практиките, а те не са толкова лоши и това е актив, който би трябвало да използваме.

В Холандия например има такова доверие между данъкоплатците и данъчните инспектори, контролът е хоризонтален, т.е. не говорим за проверки отгоре надолу, а работите съвместно и ако изпълните нужните условия, получавате привилегии като по-малко проверки и по-бързи отговори например. Мисля, че този подход е много ефективен – не проверявате това, което няма нужда да проверявате.

България подготвя въвеждането на някои антиофшорни законодателни мерки – може ли това да бъде ефективно и има ли работещи мерки в тази посока на европейско ниво?

Г.С.: Дори сега в данъчното ни законодателство има такива мерки, но формулировката им не е достатъчно добра. Скептичен съм по отношение на въвеждането на специфично антиофшорно законодателство – по-скоро смятам, че ни трябва работещи практики против отклонението от данъчно облагане, на базата на общи за всички правила. Трябва да привлечем капитали, а не да опитваме да затворим ресурси в страната чрез законодателни мерки. Като гражданин не бих искал да инвестирам в такива усилия. Съдържанието трябва да има превес над формата – а това изисква инвестиции в обучението на данъчната администрация, включително чрез привличането на външни експерти, чрез разработването на добри схеми за възнаграждение на служителите, така че те да не гледат на работата си в администрацията като на нещо временно. Това са инвестициите, от които обществото има нужда – в способност за качествен анализ, а не само в административна изпълнителност. През 90-те години например имаше период, когато се изискваше всяка данъчна фактура от кочан да е подпечатана с мастилен печат на данъчната администрация. Данъчни инспектори, много от тях с висше образование, по цял ден полагаха печати върху празни бланки за фактури... По-късно имаше амбиция да се създаде система, която да гарантира плащането на данъците – и тогава, малко преди влизането ни в ЕС, се роди идеята ДДС да се плаща по специални ДДС сметки, която също се провали. Сега новата илюзия е, че всеобщата мобилна свързаност с НАП ще реши проблемите – няма да стане. Няма да стане без достатъчно обучени данъчни инспектори, няма да стане без разбирането, че икономиката се развива и постоянно се раждат нови практики. Да, трябва да сме наясно с рисковете, но не да се фиксираме върху идеята да съберем всяка стотинка дължим данък, а да поставим фокус върху управлението на риска и същевременно да повишаваме мотивацията за по-коректно поведение сред администрацията и бизнеса.

✓ Анри Малос: Инвестирайте в младите, в образование, в иновации

Президентът на Европейския икономически и социален съвет пред "Капитал"

Вашата организация представлява гражданското общество. Как според вас ЕС може да се свърже отново с гражданите си, от които все повече се откъсва?

Да, това е нашата задача, но за съжаление не сме толкова ефективни заради липса на самоувереност и видимост. Точно това се опитвам да променя и затова съм в България и обикалям и други държави, защото трябва да слушаме хората, да бъдем по-видими, по-заслужаващи доверие и да говорим по-ясно. Това казах и на лидерите на ЕС, събрани във Вилнюс

преди дни - че съюзът не е въпрос само за правителствата, но и за гражданите. И на някои от тях не им харесва да чуват това, особено на хората от институциите на ЕС.

В много страни в Европа, включително в България, има протести. Мислите ли, че политиките чуват какво им казват хората от площадите?

Очевидно не. Това е големият проблем на демокрацията, който виждам и в моята родна Франция. Не мога да кажа за България, но може би ще намерите някакви аналогии със случващото се във Франция. Когато политиките са концентрирани основно върху собствената си кариера и напълно забравят причините, по които са избрани, те не са способни да предложат нищо ново. И това предизвиква две опасни нагласи в обществата. Едната е радикализацията - това се случи във Франция и разбирам, че се усеща и в България. Когато установените политици не заслужават доверие, хората решават да подкрепят някой екстремист, защото той предлага лесни решения - затворете границите, изгонете чужденците, защото те са виновни за всичко. Не можем да обвиняваме тези хора за това, което правят, защото те са много успешни. Отговорни за надигането на екстремизма са традиционните партии и липсата на доверие в тях. Втората нагласа е отдръпването от политиката - особено младите не гласуват, не се интересуват, не участват. Това, че младите хора в България протестират, е хубаво, защото показва, че още са въввлечени в политиката, но искат нещо различно.

Точно крайните, популистки партии се очаква да бъдат големите печеливши на изборите за Европейски парламент догодина. Как може да се спре възходът им?

Това е следствие на лошата политика на традиционните партии и лошата политика на ЕС. Той се е превърнал в синоним на икономии и бюрокрация, не говори за важните за хората неща. Така че тези развията са обясними, но и много тревожни. Да не забравяме европейската история и докъде доведе възходът на радикалните движения през 20-те и 30-те години на миналия век. Не бива да подценяваме заплахата. Във Франция крайните партии днес имат над 20% популярност. Не бих искал да коментирам ситуацията в България, но съм шокиран от факта, че подобен тип формация може да бъде въввлечена в управлението, да подкрепя мнозинството. Тази ситуация е много опасна, защото влиянието на въпросната партия в политиката нараства и това ще ѝ помогне да спечели повече гласове на следващите избори.

Предполагам, говорите за "Атака". Но от ЕС няма много коментари по темата дали присъствието ѝ във властта е опасно.

Да, и аз съм силно разтревожен от това. То показва колко слаб е ЕС днес и колко голяма е липсата на политическо лидерство в Европа. Изненадан съм колко много критики имаше примерно към това, което прави Виктор Орбан в Унгария, и същевременно няма реакция за България.

Коментарите на британския премиер Дейвид Камерън за България и Румъния част ли са от тази популистка вълна? И има ли вероятност правилата за свободно движение в ЕС да бъдат променени, както иска той?

В случая с Дейвид Камерън става въпрос за популизъм и предизборни сметки. Но той започва много опасно движение в ЕС, държавите стават все по-себични и има риск от подкопаване на солидарността и разцепление. Някои страни смятат, че трябва да фокусират върху еврозоната и държави като България, които са не са в нея, да бъдат оставени извън нещата. Великобритания винаги е била особен случай и сега си играе с въпроса за имиграцията и социалните придобивки в преследване на други цели. Как би реагирал Камерън, ако българският премиер му каже: "Решихме да изключим британските компании от проектите със средства от европейските фондове в България. Ще даваме на всички останали фирми, но не и на вашите." Това би било аналог на глупавите мерки на Камерън. Само му го предложете и вижте как ще реагира.

Всъщност разширяването на ЕС на изток все още не е прието от хората не само във Великобритания, но и във Франция, Германия и др. Ако ги питате дали влизането на България и Румъния в ЕС беше нещо хубаво, 70-80% от гражданите в тези страни ще кажат "не". Разширяването не беше правилно обяснено, хората още мислят, че беше грешка. И политиките използват българите и румънците, когато искат да спечелят гласове. Изявленията на френския вътрешен министър Манюел Валс, че е против влизането на България и Румъния в Шенген, също се вписва в този модел. Докато нагласите не се променят, винаги ще има политици, които се опитват да се възползват от тях.

Докато британците се притесняват от български наплив, тук има опасения за изтичане на таланти. Как може България да задържи младите и умните?

Като подкрепя бизнеса, младите предприемачи, и създава климат на доверие. Тогава хората ще искат да останат и да правят бизнес тук. Но политическата нестабилност не помага за това. Разтревожен съм от екстремизма и политическите конфликти в България.

В България и в цяла Европа един от най-болезнените въпроси е за младежка безработица. Има ли изгубено поколение?

Не приемам този израз изгубено поколение. Няма изгубено поколение, но има изгубени хора. Трябва да се замислим, че само в Европа има подобна ситуация, в останалите места по света няма толкова голяма разлика между общата безработица и младежката безработица. Това е липса на самоувереност, символ на проблем в обществото. Хората не виждат смисъл и се чувстват изгубени. Ролята на политиките е да дадат на обществото усещане за посока, за визия. А днес те имат визия единствено за собствената си кариера.

Един от инструментите за битка с безработицата са еврофондовете, но в България ефектите от тях не са особено видими. Как може да се промени това?

Не е съвсем така, през лятото например пътувах по магистралата до Бургас и стигнах за два часа и половина вместо за пет, както преди. Това е видимият ефект от фондовете. Те са ефективни за строителството, но може да ги направите ефективни и за други неща като образование, обучение и т.н. За целта трябва да се фокусирате върху истински приоритети, не да правите всичко и да се опитвате всички да са доволни. Често давам примера с Унгария, която реши през следващия програмен период 2014 - 2020 г. да насочи две трети от средствата си от еврофондовете за малки и средни компании и насърчаване на предприемачеството. Защо и вие не направите така, вече имате построени магистрала, сега помислете за друго и инвестирайте в младите, в образование, в иновации. Иначе бариерите пред

доброто използване на еврофондовете са две. Едната е в Брюксел, където има твърде много бюрокрация. Другата е в България, където европейските средства са твърде политизирани, имат силна връзка с партиите и това е риск.

Вестник Стандарт

✓ Всеки втори с коледен бонус

Премиите стимулират служителите и сплотяват екипа

Повече от половината фирми ще зарадват служителите си за предстоящите празници с добавки към заплатите. 10% от компаниите ще възнаградят само определени хора, показват данните от непредставително проучване на Българската стопанска камара (БСК) сред 410 фирми. Всяка пета от тях няма да намери средства за 13-а заплата.

Почти половината ще могат да си позволят да раздадат за Коледа по 20% отгоре от заплатата на служителя си. До половин заплата бонус ще имат хората в 38% от анкетираните фирми. Служителите в 9 на сто от компаниите ще вземат 13-а заплата. От тях в 3% ще бъде раздадено по едно пълно месечно възнаграждение. Шефовете в 6% ще се покажат като истински Дядо Коледа и ще преведат суми, по-големи от една месечна заплата, гласи изследването. Само преди две години обаче подобно проучване на БСК показа, че 63% от фирмите са подготвили бонуси за служителите си. Тогава процентът на тези, готови да дадат цяла заплата, също беше по-висок - цели 24%. В сравнение с 2012 година пък 43% от запитаните шефове няма да променят размера на бонуса.

Всеки трети е подготвил повече пари за Коледа, а 18% декларира, че са отделили по-малко средства за бонуси на служителите си. Данните на БСК показват още, че около 27% от фирмите са подготвили фирмени подаръци и сувенири, а почти 10% ще раздават ваучери за храна и напитки.

Половината от работодателите дават бонуси заради добрите финансови резултати през годината. Всеки пети пък преценява за допълнителни пари, ако служителят се е старал. Данните от изследването на БСК показват, че 45% от анкетираните работодатели използват коледните бонуси, за да стимулират добрите си служители. Други 17% смятат, че раздаването на финансови средства по коледните празници ще сплоти екипа и това е рецептата за всеотдайност на работното място. 2% обаче го правят само за да намалят облагаемата печалба на компанията си.

✓ Ще плащаме с европари на младите учители

За първи път България ще получи пари по оперативна програма "Наука и образование за интелигентен растеж". В медиите се чува много "за" и "против" за какво трябва да се харчат средствата. Каква сума ще вземем по новата програма и за какво ще отиде тя, "Стандарт" попита заместник-министъра на образованието, който отговаря за нея, Иван Кръстев.

- Г-н Кръстев, в публичното пространство се появяваха различни версии каква ще бъде сумата по новата оперативна програма "Наука и образование за интелигентен растеж". Колко окончателно са парите?

- Според сегашното разпределение на средствата, 508 млн. евро.

- Ректорите на университети се надяваха на много повече...

- Със сигурност средствата, които са необходими изцяло за реформи в образованието, надхвърлят тази сума значително. Независимо какъв ще бъде обемът на финансиране по оперативната програма, ние ще се постареем да го напаснем по възможно най-добрия начин със средствата, които се отпускат от държавния бюджет. Както и с други програми, които ние управляваме, включително новата програма "Еразъм+" в частта, за която ще отговаря МОН. Не на последно място ще подпомогнем БАН и висшите училища в участието им с проекти по "Хоризонт 2020". Това е програма за научни изследвания на ниво ЕС, в която общият бюджет е приблизително 80 млрд. евро за следващия програмен период.

- Споменахте, че може да се вдигнат стипендиите или да се плащат таксите на студентите в специалности, където има дефицит на кадри...

- В новата оперативна програма сме заложили като възможност освен стипендиите, също и развитие на системата за студентско кредитиране, която би следвало да обхване всички студенти в страната като възможност. Една от опциите за подпомагане е да се покрият част от таксите им, да се стимулират и под друга форма, така че да участват активно в образователния процес.

- Как ще се разшири програмата за кредитиране?

- Програмата за студентско кредитиране в настоящия си вариант е финансирана изцяло със средства от бюджета. А по принцип е възможно с парите от новата оперативна програма да се разшири. В известен смисъл може условията по отпусканите кредити да станат по-атрактивни, в зависимост от това какви са финансовите ни възможности.

- Как - с по-ниски лихви ли?

- Като по-ниска лихва.

- Имате предвид държавната гаранция по студентските заеми да е от европарите?

- Да.

- Ще плащате ли студентски стажове с пари от програмата?

- Със сигурност. И към момента стажовете се плащат, до момента имаме 67 000 студенти, които са се регистрирали в информационната система. Към проекта има изключително голям интерес както от младежите, така и от работодателите. От анкетите сред тях виждаме, че има много висок процент на удовлетвореност и от двете страни. Близко 80% от студентите казват, че биха останали на работа при същия работодател. Също толкова работодатели казват, че биха наели това лице да работи в съответната фирма или организация. Тази практика явно е работеща, тъй като от над 13 000 студенти, които са приключили стаж, на 1600 е предложена работа във фирмите, в които са стажували. Един от проблемите е, че в рамките на проекта, който за съжаление е започнал твърде късно, един стажант би могъл да участва в

практика само веднъж. Нашата идея е да дадем възможност, започвайки по-рано за следващия програмен период, за всяка учебна година студентите да могат да участват поне в една такава практика.

- За какво друго ще отидат парите по тази програма?

- В рамките на самата оперативна програма са обособени три приоритетни оси. Първата е изцяло към подкрепа на националната научна инфраструктура. Средствата за нея са от Европейския фонд за регионално развитие, като те ще бъдат насочени основно към финансиране на центрове за компетенции и центрове за върхови постижения в науката. С част от средствата ще бъдат подкрепени иновативни проекти на научните институти и висшите училища. Същинската част от програмата, която е насочена към образованието, е за подобряване на качеството му на всички етапи. Част от средствата ще бъдат използвани за подкрепа на предучилищното и началното за по-пълно интегриране на децата в образователния процес, актуализиране на учебните планове, привличане на нови педагози. Един от основните ни акценти ще бъде и развитието на професионалното образование. Дейност, която бихме финансирали, е въвеждането на дуалното обучение. Ще се постареем да финансираме проекти и дейности, в които има ясно изразена връзка с потребностите на пазара на труда на местно и регионално ниво. Тоест ще се постареем да подкрепим реформата в професионалните училища, така че тяхната насоченост да отговаря на потребностите на местния бизнес. Също така ще подкрепим и академичната мобилност и развитието на академичния състав във висшите училища. Ще има индивидуална подкрепа за развитие на младите учени, на докторанти и постдокторанти за конкретни разработки.

- Какви мерки предвиждате за привличане на педагози?

- Ще финансираме мерки, които биха направили тези специалности по-привлекателни за младите хора. Знаете, че една от идеите ни е въвеждането на позицията стажант-учител. За периода на последната година от висшето си образование студентите-педагози биха могли да практикуват на място в училищата. Имаме възможност да осигурим възнагражденията им за този период. Едно от нещата, които искаме да направим, е да субсидираме директорите на училища при наемането на вече завършили млади учители.

- Да се плаща с европари на младите учители?

- Да. За един период - дали ще бъде за 6 или 12 месеца, в зависимост от това докъде биха стигнали ресурсите ни. Ще зависи и от преценката какъв период би бил достатъчен да осигури запазване на работните места за тези учители след това. Но не можем да разчитаме една изолирана мярка сама по себе си да даде резултат. Тя би била успешна, ако е част от една по-широка гама от действия, свързани с привличането на млади хора.

- Какво ще финансирате при дуалното обучение?

- Няколко са нещата, които според нас би следвало да се случат, и то бързо. Самото въвеждане на дуалното обучение изисква промяна в нормативната уредба и в съответните учебни програми. Може би на първо време ще се реализират пилотни дейности в училища, където вече има ясно установени контакти с местния бизнес. Ще се постареем да осигурим стимули както за учениците и преподавателите, така и за бизнеса, който приема ученици за практическо обучение.

- Ще се плаща работата на учениците ли?

- Това също е възможно. Не мога да кажа към какво ще са насочени мерките, защото програмата трябва да бъде одобрена, за да навлезем в по-голяма конкретика. Има няколко варианта за финансови стимули - би могло да се заплаща на персонала от съответното предприятие, да се покрият определени текущи разходи, свързани с това обучение. Въпрос на преценка какво би било най-ефективно, кое би направило такава схема наистина атрактивна за бизнеса.

- Учените отдавна искат да се намери начин за съфинансиране на проектите, които печелят...

- За проектите по самата оперативна програма няма да искаме съфинансиране от университетите и БАН. По отношение на участието на наши научни организации в европейски проекти по "Хоризонт 2020", работим в тази посока. Ще се постареем да осигурим съфинансирането от българска страна за големите проекти.

- Каква е третата ос, по която ще отидат парите от оперативната програма?

- Тя е насочена към превенция на отпадането от училище и образователна интеграция. Знаете, че един от основните приоритети на националната програма за развитие "България 2020" е намаляване на броя на отпадналите от образователната система. Ще има подкрепа не само за децата от етническите малцинствени групи, които са в най-голям риск от отпадане, но и към тези със специални образователни потребности, а в по-горния курс и деца с девиантно поведение, както и такива, които срещат проблеми при участието си в учебния процес. За нас чисто социалният елемент на образованието е изключително важен и той ще бъде застъпен в новата оперативна програма.

- В какво ще се изразява това като мерки?

- Подкрепата би следвало да е цялостна - и работа със самите деца, и привличане на образователни медиатори, помощник-учители. Допълнителна работа с децата, които изостават с материала - ако трябва, дори и плащане на допълнителни възнаграждения на учители, за да работят с тях. Ще включим и мерки, свързани с работа с родителите. При децата със специални образователни потребности е необходимо да се осигури достъпна среда, каквато, за съжаление, не навсякъде има.

- Каква част от европарите до момента са усвоени? Ще връщаме ли средства?

- Ще се изразя разговорно - да не ми мине котка път, във вторник се надявам, че ще можем да се похвалим съвместно с МТСП, че по Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" няма да бъде загубен нито един лев.